

GEDRAGSCODE ARCHIPELSCHOLEN

Vastgesteld in GMR vergadering van 30 oktober 2007.
Vastgesteld door Raad van bestuur Archipel 12 november 2007.

Voorzitter rvb C.J.Kuyvenhoven

INHOUD

1. GEDRAGSCODE ARCHIPELSCHOLEN	3
1.1 Wettelijk kader	
1.2 Algemeen	
1.3 Doelstellingen	
2. GEDRAGSCODE LEERKRACHTEN	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Omgang met leerlingen	5
2.3 Omgang met ouders	9
3. GEDRAGSCODE LEERLINGEN	10
3.1. Inleiding	10
3.2 Leidraad kleding op school	10
3.3. Gedragsscode digitale communicatie	11
4. GEDRAGSCODE HULPOUDERS	15
5. COMMUNICATIE	15

1. Gedragscode ARCHIPELSCHOLEN

1.1 Wettelijk kader

De Arbozorg voor het onderwijs kan het best omschreven worden als het structureel en systematisch bewaken en verbeteren van de veiligheid, gezondheid en welzijn binnen de scholen als integraal onderdeel van het totale schoolbeleid.

Het bestuur is eindverantwoordelijk (en aansprakelijk).

Binnen alle Archipelscholen – Openbaar Primair Onderwijs Walcheren - is er respect voor het leven in al zijn schakeringen, met aandacht voor de betekenis van en verscheidenheid in levensbeschouwelijke, culturele en maatschappelijke waarden, zoals die voorkomen in onze samenleving.

Om dit binnen ons onderwijs waar te maken, zorgen we voor een veilige school.

Er wordt dan ook geen prijs gesteld op:

- ongewenste seksueel getinte aandacht die tot uiting komt in verbaal, fysiek of non-verbaal gedrag;
- racisme;
- agressie en geweld;
- discriminatie.

Bij het vermoeden van strafbare feiten is het onderwijspersoneel verplicht dit te melden bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is verplicht aangifte te doen bij een vermoeden van strafbare feiten bij politie/ justitie, na overleg met vertrouwensinspectie.

1.2 Algemeen

Elke leerkracht voelt zich verantwoordelijk voor alle mensen die bij de school betrokken zijn. Denk daarbij aan gedrag, houding, taalgebruik en algemene fatsoensnormen. Bij het opstellen van gedragsregels, hanteert iedere school daarbij richtlijnen die passen binnen de organisatie van Archipel Scholen. De gedragsregels bestrijken terreinen als seksuele intimidatie, agressie en geweld, discriminatie en racisme, pesten, Arbo-zaken en privacy.

1.3 Doelstelling

1. Het scheppen van een goed pedagogisch klimaat, waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen;
2. het bijdragen aan preventie van machtsmisbruik in ruime zin;
3. het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids-, en welzijnsaspecten;
4. het bewaken van de privacy.

Aandachtspunten:

- Betrokkenen kunnen elkaar aanspreken op het naleven van gezamenlijk vastgestelde gedragsregels;
- de gedragscode mag het spontane omgaan van alle betrokkenen met elkaar niet in de weg staan;
- gedrag dat niet in de gedragscode is vastgelegd is niet automatisch toelaatbaar;
- iedere school hanteert de door het bestuur vastgestelde gedragscode over de omgang met leerlingen in bijzondere situaties, zoals is vastgelegd in de klachtenregeling.

2. Gedragscode LEERKRACHTEN

2.1. Inleiding

Het is nuttig ongeschreven regels tot geschreven regels te maken. Een schoolteam dat deze gedragsregels als basis heeft, staat stevig in zijn schoenen. Iedereen weet wat er wordt verwacht en weet dat je op elkaar kunt rekenen. In voorkomende situaties kan worden gerefereerd aan de gedragsregels. De gedragsregels vormen een preventie voor conflicten. De directeur bewaakt de gedragscode op schoolniveau en heeft de eindbeslissing bij handhaving.

De wijze waarop leerkrachten met leerlingen omgaan, de omgang tussen leerkrachten onderling, het omgaan van leerkrachten met ouders, bepaalt mede de schoolcultuur.

Uitgangspunten

- Wij accepteren en respecteren elkaar.
- Wij onderschrijven het uitgangspunt dat mannen en vrouwen, jongens en meisjes gelijkwaardig zijn.
- Wij geven de ruimte aan persoonsgebonden of cultuurgebonden verschillen, zolang deze niet in conflict komen met de algemene gedragsregels.
- Wij scheppen een klimaat waar kinderen en volwassenen zich veilig voelen.
- Wij bevorderen een klimaat waarin voor kinderen en volwassenen voorwaarden aanwezig zijn om zich een positief zelfbeeld te vormen.
- Er wordt veel aandacht besteed aan zelfredzaamheid en weerbaar gedrag.
- Op school zorgen we goed voor onze eigen materialen, die van een ander en van de school en zorgen we er samen voor dat de school er netjes en verzorgd uitziet.
- Van iedereen binnen de school wordt verwacht dat hij zich aan de vastgestelde gedragsregels houdt.

De gedragsregels komen regelmatig terug binnen teamvergaderingen en klassengesprekken.

Richtlijnen

Bij zaken die niet in dit document worden genoemd beslist de directie. Dit gebeurt zoveel mogelijk na overleg met het team of met het bestuur.

Deze gedragsregels dienen als richtlijnen te worden gehanteerd.

Algemeen

Archipel Scholen is een organisatie waar de medewerkers zoveel mogelijk tegemoet komen aan de behoeften, competentie, autonomie en relaties met elkaar.

Dat doen wij door:

- rekening te houden met verschillen door
  - iedereen in zijn waarde te laten,
  - het goede voorbeeld te geven,
  - te reflecteren.
- het creëren van een constructieve, professionele en veilige, open werksfeer door
  - het bespreken van problemen volgens het concept, ik zie, ik hoor.....klopt dat?
  - de mogelijkheid om één teamlid in vertrouwen te nemen en om raad te vragen,
  - het nemen van verantwoordelijkheid; problemen kunnen alleen worden opgelost als betrokkenen met elkaar het probleem bespreken,
  - hulp aan te bieden en bij het gesprek aanwezig te zijn, als alle betrokkenen zich hierin kunnen vinden,
  - persoonlijke zaken (brieven, e-mails et cetera) alleen met derden te delen met wederzijds goedvinden,
  - het goede voorbeeld te geven,
  - de doelstellingen van de school uitgangspunt voor handelen en gedragingen te laten zijn.

Wij streven naar gelijkwaardigheid binnen de school. Daar horen de volgende gedragingen niet bij:

- grappen met seksueel getinte, vernederende strekking naar anderen, zowel verbaal als non verbaal,
- seksueel getinte toespelingen of insinuaties, direct of indirect. Wij bedoelen hier ook opmerkingen over of vragen naar uiterlijk of gedrag van een ander,
- handtastelijkheden die als vernederend kunnen worden ervaren door een ander,
- grof taalgebruik of schuttingtaal, ook niet via internet.

Schoolcultuur en pedagogisch klimaat

- Wij willen een prikkelende omgeving creëren die kinderen nieuwsgierig maakt door aan te sluiten bij de leerwereld van de kinderen door middel van projecten en thema's.

- Wij zorgen actief voor de aankleding van de klas en de school met werk van kinderen.
- Wij hebben plezier met elkaar.
- Wij hechten belang aan sociaal emotionele aspecten in de groep; wij spreken kinderen aan op hun gedrag volgens het principe ik zie, ik hoor.....klopt dat?
- Wij onthouden ons van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, toespelingen en die wijze van aanspreken, die door leerlingen of andere bij de school betrokkenen als seksistisch kunnen worden opgevat. Wij zien er ook op toe dat dit niet gebeurt in de relatie leerling-leerling.
- Wij onthouden ons van seksistisch getinte gedragingen of gedragingen die door leerlingen of andere bij de school betrokkenen als zodanig kunnen worden ervaren en wij zien er op toe dat dergelijke gedragingen niet voorkomen in de relatie leerling-leerling.
- Wij zorgen ervoor dat binnen de school geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen in bladen (bijvoorbeeld in de schoolkrant) worden gebruikt of opgehangen, die kwetsend kunnen zijn voor een bepaalde sekse.

Mobiele telefoon

Leerkrachten maken onder schooltijd geen gebruik van hun mobiele telefoons op school. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan hiervoor ontheffing worden verleend in overleg met de directeur. De leerlingen van de leerkracht worden in kennis gesteld over de reden van deze ontheffing.

2.2 Omgang met leerlingen

Aanspreekvorm

De leerkrachten en het onderwijsondersteunend personeel worden door de leerlingen aangesproken conform de schoolafspraken.

Schriftelijk en beeldend materiaal binnen de school

Wij gebruiken geen beeldend en schriftelijk materiaal waarin de ander wordt voorgesteld als minderwaardig of als lustobject.

Thuis uitnodigen

Leerlingen worden niet alleen bij een leerkracht thuis uitgenodigd. Wanneer een groep leerlingen een leerkracht bezoekt, gebeurt dit alleen met (schriftelijke) instemming van de ouders en met medeweten van de directeur.

Nablijven

Wanneer leerlingen langer dan een half uur moeten nablijven, worden ouders hiervan op de hoogte gebracht. Bij langere nablijfsessies wordt een collega hierover ingelicht. Houd hiermee ook rekening bij de indeling van de klassendienst. Een leerkracht blijft nooit alleen op school met een kind.

Afgesloten ruimte

Leerkrachten proberen zoveel mogelijk te voorkomen dat zij met een leerling in een afgesloten ruimte zijn, zoals bijvoorbeeld in een magazijn. Als dit niet is te voorkomen, wordt er - als dat mogelijk is - voor gezorgd dat de deur openstaat of dat anderen door de glazen deur naar binnen kunnen kijken, zodat collega's kunnen horen wat er wordt besproken, of kunnen zien wat er gebeurt.

Kleding

Leerkrachten maken over kleding geen opmerkingen die kwetsend of als bewust prikkelend kunnen worden uitgelegd.

Het dragen van een hoofddoek wordt toegestaan, maar niet tijdens de gymles als dit een gevaar oplevert.

Als er hulp moet worden geboden wanneer een kind een verschoning nodig heeft, wordt er rekening gehouden met de aanwezige mogelijkheden op school en de wensen van het kind. Er zijn op school altijd verschoningen aanwezig.

Lichaamscontact

Mogelijk komen de regels over lichaamscontact overdreven over. Zie deze regels dan ook als een leidraad, een houvast bij conflicten. De gedragscode mag de spontane omgang tussen leerkracht en leerling en andere betrokkenen niet in de weg staan.

Als een leerkracht iets uitlegt of voor moet doen terwijl hij naast de leerling staat, mag hij zich enigszins over het kind heen buigen. Bij jongere leerlingen, met name bij kleuters, komen met enige regelmaat situaties voor waarin er wel enig lichamenlijk contact is en de leerling en leerkracht heel dicht bij elkaar zijn. Ook bij motorische oefeningen of motorische leersituaties kan het lichaamscontact nodig zijn; denk aan ondersteuning bij turnoefeningen of hulp bij het vinden van de juiste schrijfhouding. Hierbij geldt dat leerkrachten de leerlingen niet onnodig en niet ongewenst aanraken.

Knuffelen en op schoot nemen

In de onderbouw kan het voorkomen dat kinderen op schoot worden genomen. Dit gebeurt alleen wanneer de kinderen dit zelf aangeven, nooit tegen hun wil. In de bovenbouw gebeurt dit niet meer.

Vechtende leerlingen

Als vechtende leerlingen uit elkaar moeten worden gehaald en het lukt niet met woorden, dan worden ze met minimale aanrakingen door een volwassene uit elkaar gehaald.

Controleverlies

Soms kan het voorkomen dat een kind zijn zelfbeheersing volledig verliest. Het kind moet dan tegen zichzelf in bescherming worden genomen en in bedwang worden gehouden door middel van lichamenlijk contact. Dit is soms ook nodig ter bescherming van medeleerlingen, van anderen en van de leerling zelf. Om die reden is het toegestaan. Hier geldt dat er sprake is van strikt noodzakelijk contact.

Kinderen aanraken, aanhalen

Een aai over de bol of een schouderklopje zijn goede pedagogische middelen. In het algemeen geldt hierbij: let erop of een kind hiervan gediend is.

Kinderen troosten en belonen

Kinderen hebben het recht aan te geven wat zij wel en niet als prettig ervaren bij troosten en belonen. Lichamenlijke aanraking kan bij het troosten heel goed zijn. Merk je dat een leerling dit niet wil, dan doe je dit niet. Spontane reacties blijven mogelijk, ook in de hogere groepen, waarbij de wensen van de kinderen altijd moeten worden gerespecteerd.

Kinderen zoenen

Leerkrachten zoenen geen kinderen, noch vragen ze om een zoen. Bij een enkele bijzondere gelegenheid, zoals bij het feliciteren of afscheid nemen van een kind uit de eigen klas (verjaardag kind, diploma-uitreiking, enzovoorts), is het de leerkracht toegestaan een zoen te ontvangen en te geven als een kind dat wenst en alleen in het bijzijn van anderen. Wanneer een leerling een leerkracht spontaan wil zoenen, zoals bij kleuters nog wel eens voorkomt, wordt dit toegelaten.

Leerlingen straffen

Er worden geen lichamenlijke straffen gegeven, ook geen lichte tikken of daadwerkelijk knijpen in een arm.

Lichamenlijk geweld

Lichamenlijk geweld tussen personen wordt in geen enkele situatie getolereerd. Lichamenlijk geweld wordt dan ook door leerkrachten en kinderen vermeden.

Zwemmen

Omkleden/ douchen

Als de faciliteiten het toelaten, kleden de jongens en meisjes vanaf groep 3 zich gescheiden om. De leerkracht kondigt zijn komst in de kleedkamer duidelijk aan met een van tevoren afgesproken teken, bijvoorbeeld kloppen, voordat hij een kleedkamer binnengaat. Dit geldt ook voor de leerlingen. Tot groep 5 kunnen leerlingen, als dat nodig is, geholpen worden met omkleden. Leerkrachten houden daarbij rekening met de situatie en de wensen van de kinderen. Als de situatie erom vraagt, verleent de leerkracht direct hulp.

Bij het omkleden voor zwemmen moet er zoveel mogelijk iemand van de begeleiding aanwezig zijn. Het houden van toezicht op het omkleden gebeurt zoveel mogelijk door iemand van dezelfde sekse.

Als dat nodig is, zullen ouders worden ingeschakeld. Leerkrachten en hulpouders verblijven in principe niet met een individueel kind in een ruimte. Ook bij het douchen of voeten wassen zijn de kinderen vanaf groep 3 gescheiden. Laten de faciliteiten dit niet toe, dan moet er worden gedoucht met zwemkleding aan.

Meezwemmen

Soms komt het voor dat een leerkracht meezwemt. Dit kan voorkomen in de vorm van hulpverlening of bij de laatste zwemles van het seizoen. Leerkrachten kleden zich altijd gescheiden van de kinderen om.

Het zwembadpersoneel

Leerkrachten laten personeel van het zwembad nooit alleen met individuele leerlingen. Ook niet in bijruimtes van het zwembad.

Gymnastieklessen

Aan- en uitkleden en douchen

In de groepen 1 en 2 worden, indien nodig, kinderen geholpen met aan- en uitkleden. Vanaf groep 3 gebeurt dit niet meer, tenzij een kind erom vraagt.

Vanaf groep 3 kleden jongens en meisjes zich gescheiden om en hebben een eigen kleedkamer. De leerkracht kleedt zich in een eigen ruimte om. Ook hierbij geldt dat de leerkracht zijn komst duidelijk aankondigt door bijvoorbeeld te kloppen. Dit geldt ook voor de leerlingen. Als dit nodig is uit het oogpunt van ordehandhaving zal de leerkracht altijd de kleedruimte betreden.

Bij het douchen zijn de kinderen vanaf groep 3 gescheiden. Bij het omkleden is er zoveel mogelijk iemand van de begeleiding aanwezig.

Hulpverlening en uitleg tijdens de gymles

Tijdens de gymles zijn aanrakingen soms nodig. Hulpverlening en uitleg bij een bewegingsuitvoering gebeurt altijd met inachtneming van het karakter van deze gedragscode.

Ongelukken in de gymzaal, douche- of kleedruimte

Lichamelijke aanrakingen zijn voor een behandeling vaak noodzakelijk. Bij behandeling van een geblesseerde leerling zorgt de leerkracht ervoor dat er een andere leerling of volwassene bij aanwezig is. Als er hulp moet worden geboden, wordt er rekening gehouden met de aanwezige mogelijkheden op school en de wensen van het kind.

Eén op één-situaties in de gymzaal

Leerkrachten proberen te voorkomen dat zij alleen met een individuele leerling in een gymzaal of bijruimte van de zaal zijn.

Het schoolreisje/ schoolkamp

Schoolkampen

Op schoolkampen bestaat de leiding uit mannelijke en vrouwelijke begeleiders. Tijdens een schoolkamp gelden dezelfde gedragsregels als in de normale schoolsituatie.

Het slapen

Jongens en meisjes slapen vanaf groep 6 gescheiden.

Het betreden van de slaapzaal

Kinderen mogen alleen op hun slaapzaal komen als er in de dagplanning tijd voor is ingeruimd of in incidentele gevallen als er toestemming voor is gegeven door de leiding.

Het slapen van de leiding

Mannelijke begeleiders slapen in de buurt van de jongens en houden toezicht op de jongenszaal. Vrouwelijke begeleiders slapen in de buurt van de meisjes en houden toezicht op de meisjeszaal. Soms kan het met het oog op orde noodzakelijk zijn dat de leiding slaapt in de slaapzaal van de groep waarvoor zij verantwoordelijk is.

Buitenactiviteiten

Er wordt altijd in groepen aan activiteiten gedaan. Kinderen worden niet alleen naar een bepaalde plaats (bos, strand, et cetera) gestuurd, ook niet vergezeld door een enkel lid van de leiding.

Alleen zijn met een leerling

In het algemeen geldt ook voor schoolreisjes dat een één op één-situatie zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Pesten

1. Wij willen bij de aanpak van pesten op school uitgaan van:
  - a. hulp aan het gepeste kind;
  - b. hulp aan de pester;
  - c. hulp aan de zwijgende middengroep;
  - d. hulp aan de leerkracht;
  - e. hulp aan de ouders.
2. De voorwaarden die nodig zijn om hieraan gestalte te geven komen in diverse situaties onder de aandacht zoals in het programma van de sociaal-emotionele ontwikkeling. We schenken aandacht aan de preventieve aanpak middels verschillende programma's.
Deze programma's kunnen zijn:
  - a. Ouderavonden rondom een veilige school organiseren.
  - b. Situaties creëren voor leerlingen waarin zij allerlei ervaringen opdoen rond dit thema met als doel meer weerbaar te worden en een veilig klimaat te scheppen voor iedereen.
  - c. Voor de lessen beginnen en eindigen staat een leerkracht bij de ingang om de leerlingen te begroeten. Tijdens het speelkwartier is er toezicht aanwezig.
  - d. Niemand aanspreken met bijnamen die als kwetsend kunnen worden ervaren.
  - e. Adequaat reageren op pesten door tijdige signalering en het bespreken hiervan. Dit alles gebeurt op een constructieve manier met wederzijds respect.
  - f. Als de situatie het verlangt ouders van één of meerdere partijen erbij te betrekken, dit in overleg met de directie doen.

Zie ook het pestprotocol.

Racisme en discriminatie

Wij leven in een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat verschillende groepen uit onze samenleving hun eigen cultuur hebben. Ook onze schoolbevolking is multicultureel. Dit vraagt aandacht voor een goed pedagogisch klimaat voor alle leerlingen, waarbij respect voor elkaar een voorwaarde is. Dit komt in het volgende tot uiting:

- De leerkrachten, leerlingen en ouders behandelen elkaar gelijkwaardig en met respect.
- Wij discrimineren niet en gebruiken geen discriminerende of racistische taal zowel mondeling als schriftelijk.
- Wij houden ons aan de gedragscode zoals hierboven is omschreven en zolang het relevant is aan dit onderwerp.

Bespreken van onacceptabel gedrag

Onacceptabel gedrag van leerlingen

Kinderen die gedrag vertonen dat onacceptabel is, worden hierop aangesproken door de leerkracht. Met onacceptabel gedrag wordt bedoeld: agressie, gewelddadig discriminerende uitlatingen zowel verbaal als schriftelijk. Dit kan in klassenverband of individueel.

Klachten

Wanneer ouders klachten hebben over de gang van zaken op school of in de groep van hun kind(eren), dan wordt dit besproken met de groepsleerkracht en indien nodig met de directeur. Ook leden van de medezeggenschapsraad kunnen klachten naar voren brengen. In de meeste gevallen zal er een oplossing worden gevonden. Als dit echter niet lukt, dan kan men contact opnemen met de Raad van Bestuur.

De aangestelde externe vertrouwenspersoon voor alle Archipelscholen kan ouders van advies dienen als er klachten zijn over seksuele intimidatie, kindermishandeling/ verwaarlozing en pesten. Alle Archipelscholen zijn aangesloten bij de Landelijke Klachtcommissie (LKC). Het reglement van de LKC is op school aanwezig.

Het Archipel personeel kan een klacht/ klachten bespreken met directeur, Raad van Bestuur en de bedrijfsmaatschappelijk werk.

2.3 Omgang met ouders

Archipelscholen zijn scholen die midden in de maatschappij staan en aansluiting vinden bij de ontwikkelingen in die maatschappij. Wij vinden het belangrijk dat ouders participeren; zij zijn professionals van de praktijk. De Archipelscholen zijn scholen zonder drempels waar zoveel mogelijk tegemoet wordt gekomen aan de behoeften, competenties, autonomie en relaties met elkaar.

Dat doen wij door:

- rekening te houden met verschillen door
- een ieder in zijn waarde te laten
- het goede voorbeeld te geven
- te reflecteren
- het creëren van een constructieve, professionele en veilige werksfeer door
  - klachten of problemen te bespreken volgens het volgende stappenplan:
klacht / probleem bespreken met de leerkracht
→ indien klacht / probleem blijft bestaan
→ klacht / probleem bespreken met de leerkracht samen met de directeur
→ klacht / probleem blijft bestaan
→ bespreken met schoolcontactpersoon
→ klacht / probleem blijft bestaan
→ bespreken met Raad van Bestuur
→ klacht / probleem blijft bestaan
→ bespreken met externe vertrouwenspersoon
→ klacht / probleem blijft bestaan
→ klacht indienen bij Landelijke Klachten Commissie.

Afspraken kunnen altijd worden gemaakt; maar problemen worden niet in het bijzijn van kinderen besproken.

3. Gedragscode LEERLINGEN

3.1. Inleiding

Archipel Scholen wil in haar benadering van het onderwijs tegemoet komen aan de basisbehoeften van de leerlingen op het gebied van relatie, competentie en autonomie. De Archipelscholen zijn scholen zonder drempels. Het pedagogisch klimaat kenmerkt zich door de sfeer waarin onze kinderen opgroeien en leerkrachten met hen werken.

We proberen die sfeer te scheppen door rekening te houden met verschillen door:

- het goede voorbeeld te geven;
- ieder kind in zijn waarde te laten;
- leerkrachten en leerlingen te leren reflecteren op eigen gedrag;
- veiligheid te bieden op de weg naar zelfstandigheid.

Bespreken van onacceptabel gedrag

Kinderen die gedrag vertonen dat onacceptabel is, worden hierop aangesproken door de leerkracht. Met onacceptabel gedrag wordt bedoeld: agressie, gewelddadig discriminerende uitlatingen zowel verbaal als schriftelijk. Dit kan in klassenverband of individueel.

3.2. Leidraad kleding op school

Inleiding

Er is veel publiciteit geweest rond scholen die hun leerlingen verboden gezichtsbedekkende kleding of een hoofddoek te dragen. Uit de discussies die daarop volgden, bleek dat veel scholen niet weten welke eisen ze aan kleding mogen stellen. Mag een school zomaar hoofddoekjes verbieden? En hoe zit het met andere min of meer omstreden kledingstukken als naveltruitjes of bomberjacks? Hoe moet een school kledingvoorschriften vastleggen? En op welke manieren kan een school ervoor zorgen dat leerlingen zich aan kledingvoorschriften houden?

In deze leidraad wordt uitgelegd welke eisen een school aan kleding mag stellen, welke grenzen wet- en regelgeving hieraan stellen, hoe deze voorschriften kunnen worden vastgelegd en hoe ze kunnen worden gehandhaafd.

Kledingvoorschriften

Een school is in principe vrij om kledingvoorschriften voor te schrijven. Er zijn wel voorwaarden waar deze voorschriften aan moeten voldoen:

- de voorschriften mogen niet discriminerend zijn;
- de voorschriften mogen de vrijheid van meningsuiting niet aantasten;
- de voorschriften moeten worden opgenomen in de schoolgids;
- de maatregel op het overtreden van een kledingvoorschrift mag niet onevenredig zwaar zijn.

Hieronder leest u een toelichting.

Kledingvoorschriften mogen niet discriminerend zijn

Kledingvoorschriften kunnen, meestal onbedoeld, discriminerend zijn. Van discriminatie is volgens de Algemene wet gelijke behandeling sprake als er onderscheid wordt gemaakt wordt op grond van:

- godsdienst of levensovertuiging,
- politieke gezindheid,
- ras,
- geslacht,
- nationaliteit,
- seksuele geaardheid
- burgerlijke staat.

Het maken van onderscheid op een van deze gronden is in de regel altijd verboden. De wet maakt echter voor sommige scholen en voor sommige situaties uitzonderingen.

Kledingvoorschriften die de vrijheid van godsdienst raken

Sommige godsdiensten hebben kledingvoorschriften. Dat kan gaan om hoofddoeken, gezichtsbedekkende kleding en om het dragen van een keppeltje of van een tulband. Het verbieden van dergelijke kleding is in strijd met de gelijke behandelingswetgeving. Zo'n verbod maakt namelijk onderscheid op grond van godsdienst: alleen de aanhangers van deze godsdienst worden door het verbod getroffen. Dat niet iedere gelovige deze kledingvoorschriften als verplichtend ziet, maakt daarbij niets uit. Er zijn wel uitzonderingen op deze regel.

Kledingvoorschriften die de vrijheid van meningsuiting raken

Soms laten mensen met hun kleding zien dat zij zich identificeren met bepaalde (politieke) ideeën. Een bomberjack bijvoorbeeld, gecombineerd met een zwarte trui van een bepaald merk en zwarte legerschoenen en gemillimeterd haar worden geassocieerd met extreemrechtse opvattingen.

Het verbieden van zulke kleding kan de in de Grondwet gewaarborgde vrijheid van meningsuiting aantasten. Een school mag daarom dergelijke kleding niet verbieden vanwege de inhoud van zulke ideeën. Beperkingen aan zulke kleding stellen mag wel om andere redenen, bijvoorbeeld als het nodig is om wanordelijkheden te voorkomen.

Kledingvoorschriften die niet de vrijheid van godsdienst of meningsuiting raken

Niet alleen religieus of politiek geïnspireerde kleding kan tot weerstand leiden. Baseballpetjes of naveltruitjes worden ook niet door iedereen gewaardeerd. Voor kleding die geen uiting is van een godsdienst of een mening, kan een school kledingvoorschriften opstellen. Er gelden daarbij wel procedurele eisen, die overigens voor alle kledingvoorschriften gelden.

Procedurele eisen

Het is belangrijk dat kledingvoorschriften op school op een goede en duidelijke manier worden opgesteld. Dit voorkomt onbegrip en problemen met de interpretatie van de voorschriften. De voorschriften moeten ondubbelzinnig zijn. Een voorschrift mag niet voor meer dan één uitleg vatbaar zijn. De voorschriften moeten voor alle leerlingen gelden en ze moeten bij iedereen bekend zijn, bijvoorbeeld door publicatie op de schoolwebsite. Een basisschool kan niet zomaar kledingvoorschriften instellen. De voorschriften moeten worden vastgelegd in de schoolgids en daarvoor is toestemming nodig van de medezeggenschapsraad.

Handhaven kledingvoorschriften

Als er problemen zijn bij het handhaven van kledingvoorschriften is het vanzelfsprekend aan te raden om problemen eerst in overleg op te lossen. Als het niet lukt om een oplossing te vinden, kan een school een maatregel treffen vanwege het niet naleven van de kledingvoorschriften, zoals schorsen. De maatregel moet wel in verhouding staan met de overtreding.

3.3 Gedragscode digitale communicatie

Inleiding

Kinderen maken gebruik van internet ter verrijking van het onderwijs: om informatie te zoeken, contacten te leggen met leerlingen van andere scholen en deskundigen te kunnen raadplegen. Software verwijst (in toenemende mate) naar internetsites voor aanvullend, actueel of alternatief materiaal. Internetactiviteiten worden hiermee steeds meer onderdeel van methodes en leergangen. De software bij methodes kan (in de toekomst) door kinderen ook via Internet worden benaderd.

Iedere Archipelschool is aangesloten op het internet. In principe hebben alle medewerkers en leerlingen toegang tot het internet. De toegang tot internet wordt aangeboden binnen het kader van het volgen van het onderwijs of ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering van de school. Voor de klassensituatie geldt dat de groepsleerkracht toestemming kan geven aan leerlingen om gebruik te maken van internet (onafhankelijk welke groep). Er wordt in de lessen waarbij internet wordt ingezet gewezen op kindvriendelijke zoekmachines.

Gedragsregels internet

- Internet wordt gebruikt voor opbouwende educatieve doeleinden.
- Er worden geen sites bekeken die niet aan onze fatsoensnormen voldoen.

- Er wordt aan de kinderen uitgelegd waarom zij bepaalde sites wel of niet mogen bekijken.
- De leerkracht draagt zorg voor een omgeving waarin kinderen open kunnen vertellen wanneer zij op een ongewenste, onbedoelde site komen. Het is immers meestal niet hun schuld.
- Het internet wordt conform de voorschriften en of aanwijzingen van het management gebruikt.
- Het is niet toegestaan om andere activiteiten te ontplooiën, zoals:
  - het spelen van spelletjes via internet met derden;
  - zonder toestemming (educatieve) spelletjes downloaden en installeren;
  - het downloaden of installeren van niet-educatieve spelletjes;
  - het verwerven van geld voor persoonlijk gewin;
  - het verrichten van handelingen met een commercieel privé-doel;
  - het bezoeken van niet-onderwijsgerelateerde chatrooms en internetforums;
  - het verkrijgen van onbevoegde toegang tot systemen en gegevens van de school of enige andere organisatie;
  - internetsites bezoeken die obscene, tot haat opruiende of anderszins aanstootgevende informatie bevatten;
  - persoonlijke opvattingen als opvattingen van de instelling voorstellen;
  - het internet gebruiken voor gokken of onwettige activiteiten;
  - commerciële software of materiaal waarop copyright berust in strijd met dat copyright uploaden, downloaden of anderszins overbrengen.

Ander gebruik (dan hierboven genoemd) van het internet dat door de leiding van de instelling of de netwerkbeheerder als ongepast wordt aangemerkt is verboden.

Enkele aanwijzingen specifiek voor leerkrachten en ander personeel:

- Het is niet toegestaan materiaal te downloaden en binnen de school aan te wenden, waaronder begrepen teksten, afbeeldingen, geluidsopnames of video-opnames met een discriminatoire of pornografische inhoud, dan wel met een zodanige inhoud dat de gebruiker redelijkerwijze kan begrijpen dat de school zich hiermee niet kan verenigen en of betrokkenheid van de school bij dit materiaal de identiteit, eer en goede naam van de school schaadt.
- Het is niet toegestaan dat medewerkers hun emailadres en de naam van de school achterlaten op websites en of forums tenzij zij hiervoor toestemming hebben gekregen van het bevoegd management.
- Het is in beginsel niet toegestaan om de ICT-voorzieningen van de school te gebruiken voor het opzoeken of toegang verkrijgen tot informatie van internet dat niet dienstbaar is aan het volgen van het onderwijs of ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering behoudens surfen voor incidenteel privé-gebruik..
- Het is niet toegestaan software, gegevens en artikelen te downloaden of te kopiëren waarvoor auteursrechten of licenties gelden.
- Het is niet toegestaan vanaf een door de school verstrekt workstation rechtstreeks in te bellen op een ISP (Internet Service Provider). Dit omdat de school het risico loopt dat de aangebrachte beveiligingsmaatregelen worden omzeild, waardoor onder meer de kans ontstaat op inbreuk op vertrouwelijkheid van de gegevens op het netwerk van de school, binnenhalen van virussen en verzenden van wachtwoorden over het netwerk.
- Regels en wetten met betrekking tot copyright worden in acht genomen.

De website van de school

De ICT-coördinator draagt zorg voor de inhoud van de site, met uitzondering van de klassenpagina's; daar is iedere groepsleerkracht verantwoordelijk voor. Hij onderhoudt het contact met het dienstverlenende bedrijf (webhost). Op de website kunnen werkstukjes en foto's van leerlingen worden geplaatst.

Op het aanmeldingsformulier dat ouders invullen bij de opgave van hun kind voor de school, geven zij aan of zij instemmen met publicatie van het werk of foto's van hun kind(eren), of dit weigeren. De webmaster verzamelt de namen van bezwaarhebbende ouders en plaatst ze op een lijst. Deze lijst wordt telkens geraadpleegd door eenieder die informatie of foto's van leerlingen op de website wil plaatsen. Ouders kunnen hun bezwaar ook weer herroepen.

- Bij de publicatie van materiaal van kinderen op het internet worden geen achternamen vermeld.
- Bij publicatie van informatie wordt (strikt) persoonlijke informatie weggelaten.
- Bij vermelding van persoonlijke gegevens van hen die bij de school zijn betrokken, zal nooit meer worden gepubliceerd dan vrij verkrijgbare informatie.

- Bij publicatie van informatie, waar een betrokkene bezwaar tegen maakt, zal de webmaster deze informatie op verzoek verwijderen.

Vertaling naar de klas

De leerlingen van de school worden in kennis gesteld van de gedragsregels door middel van een inleidend klassengesprek. Als de groepsleerkracht het nodig vindt, kan hij de regels, de voordelen en nadelen van internet in loop van het jaar weer aan de orde stellen. De internetregels (een papier met daarop tien regels en afspraken met betrekking tot verantwoord computergebruik, zie verder) hangen in elke klas.

Internetregels

1. Ik mag alleen mijn voornaam gebruiken. Ik geef anderen geen persoonlijke gegevens zoals mijn adres, mijn telefoonnummer, mijn emailadres of het adres van mijn ouders of van andere bekenden.
2. Ik ga meteen naar mijn meester of juf of mijn ouders als ik op internet heel vervelende informatie tegenkom. Als ik me houd aan de afspraken, dan is het niet mijn schuld dat ik zulke informatie tegenkomt.
3. Ik zal nooit toestemming geven aan iemand, die ik op internet ben tegengekomen, mij in het echt te ontmoeten.
4. Ik zal "internetpersonen" geen foto's van mezelf toesturen, behalve als mijn ouders, mijn meester en juf hier toestemming voor hebben gegeven.
5. Ik spreek van tevoren met mijn meester of juf af wat ik op internet ga doen.
6. Internetten mag alleen als de leerkracht in de klas is (tenzij je iets anders met hem hebt afgesproken).
7. Ik mail alleen met mijn eigen emailadres. Mijn gebruikersnaam en wachtwoord zijn geheim.
8. Ik reageer niet op gemene, valse, oneerlijke, slechte of vervelende email. Het is immers niet mijn schuld dat sommige mensen zich niet weten te gedragen. Als het heel gemene dingen zijn, waarschuw ik meteen mijn meester of juf of mijn ouders.
9. Als ik aan het chatten of mailen ben, gedraag ik me netjes. Mijn taalgebruik is goed. Ik zeg of typ geen rare of oneerlijke dingen. Chatten onder schooltijd mag alleen als de meester of de juf daar toestemming voor heeft gegeven.
10. Als ik een vreemd e-mailbericht ontvang van een persoon die ik niet ken, meld ik dit aan de juf of meester.

In het klassengesprek komt aan de orde:

- toon respect voor anderen;
- behandel anderen zoals jij wilt worden behandeld;
- stuur geen gemene of vervelende e - mails;
- je gedrag op internet bepaalt hoe veilig je bent, dus niet zoeken naar seks, geweld, discriminatie, racisme et cetera;
- klik een site weg als er toch iets op je scherm komt waar je van schrikt;
- meld het je leerkracht, contactpersoon, vertrouwenspersoon als jij op internet iets tegenkomt wat je vreemd, vervelend, smerig, beledigend of bedreigend vindt;
- geef nooit persoonlijke informatie door;
- je echte naam, adres, (mobiele) telefoonnummer, je bankpas, maar ook foto's van jezelf of je familie laat je niet zomaar overal slingeren, dus ook niet op internet, want je weet nooit wat anderen daarmee doen;
- je wachtwoord is alleen van jou, vertel het aan niemand, want voor je het weet, is het bij iedereen bekend.
- stop met chatten als het vervelend wordt of je je niet meer veilig voelt;
- praat er met anderen over, blijf er niet mee zitten, neem bekenden in vertrouwen;

- maak nooit (!) afspraak met internetvrienden. Afspreken met iemand die je via internet hebt leren kennen, is gevaarlijk; je weet nooit zeker met wie je chat.
- meld het je leerkracht als jij onbeschofte of gemene mailberichten ontvangt;
- reageer niet op pestmail;
- verwijder volgende e-mails van dezelfde afzender zonder ze te openen, of zet de afzender in de lijst ongewenste mail (als dader geen reactie krijgt, is de lol er voor hem snel af);

Algemene aanwijzingen

Surfen en gamen

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op leuke websites zie.
- Ik download niets, geen games, geen software, geen muziek.
- Ik gebruik een apart (Hotmail-)adres om mezelf te registreren op websites.
- Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien, klik ik het weg (als het niet lukt vraag ik hulp).
- Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, dan vertel ik dat aan iemand die ik vertrouw.

Chatten en MSN-en

- Ik gebruik altijd een nickname als ik chat.
- Ik geef geen e-mail adressen, gewone adressen, namen (ook niet van school), telefoonnummers, foto's, wachtwoorden en andere persoonlijke informatie aan mensen die ik alleen van het chatten ken.
- Ik reageer niet op flames en seksuele toespelingen en post zelf ook geen lompe berichten en bedreigingen.
- Ik blijf altijd vriendelijk en eerlijk en scheld niet (terug).
- Als er iets vervelends gebeurt, ga ik weg uit de chat.
- Ik mail of bel niet zomaar met kinderen die ik van de chat ken, en spreek niet met ze af, zonder dat mijn ouders dat weten.
- Onbekende mensen verwijder ik uit mijn MSN-contactlijst.

Mailen

- Ik open nooit mailtjes van onbekenden.
- Ik open geen attachments, ook niet van bekenden.
- Ik verstuur geen viruswaarschuwingen en geen kettingbrieven.
- Spam en junkmail gooi ik meteen weg en ik reageer er nooit op.
- Ik verstuur geen foto's.
- Ik verstuur geen anonieme mail.
- Ik verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of hate-mail.

Eigen homepage, website of weblog

- Ik geef geen informatie prijs over mezelf of anderen.
- Ik kopieer niet zomaar plaatjes en praatjes van andere websites op mijn eigen pagina('s). Ik vraag eerst toestemming aan de makers.

Web-winkelen

- Ik koop niets in een webwinkel.

Huiswerk doen met internet

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op internet tegenkom.
- Als ik niet weet of ik een website kan gebruiken, vraag ik raad aan de juf of de meester.
- Ik neem niet zomaar teksten over van websites voor schoolopdrachten.
- Voor het kopiëren van plaatjes en foto's vraag ik eerst toestemming aan de makers.

Mobiele telefoon

Naast de leuke en praktische kant van het mobieltje, heeft deze voor schoolgebruik geen meerwaarde. Helaas gebeuren er ook ongewenste dingen mee. Gebruik van mobiele telefoon door kinderen is niet toegestaan op school. Dat betekent dat mobiele telefoons niet mee naar scholen mogen worden meegenomen. Ook niet tijdens schoolreisjes of andere activiteiten vanuit school. Kinderen zijn via school of leerkracht bereikbaar en ze kunnen vanuit school bellen. Alleen in uitzonderlijke gevallen kunnen ouders en verzorgers toestemming voor ontheffing aanvragen bij directie.

4. Gedragscode HULPOUDERS

Alle Archipelscholen hanteren gedragsregels voor personeelsleden en leerlingen. Het is daarom logisch om dat ook voor alle ouders te doen die binnen onze school op vele gebieden hulp verlenen.

Algemene omgangsregels

1. Begroet de ander bij binnenkomst en neem afscheid bij vertrek.
2. Accepteer en respecteer de ander zoals hij is.
Oordeel niet te snel en sluit niemand buiten om zijn of haar geloof, uiterlijk, sekse, ras, gezondheid, et cetera.
3. Spreek elkaar altijd rustig en met respect aan.
  - a. Doe dat in correct taalgebruik.
  - b. Zeg de ander wat je voelt als je iets niet prettig vindt.
  - c. Niet uitschelden, uitlachen en roddelen.
  - d. Luister naar elkaar en probeer elkaar te helpen.
4. Respecteer andermans eigendommen, dus ook die van kinderen.
5. Praat niet negatief over ouders, leerlingen en schoolpersoneel, of verwijst naar de plaats waar de kritiek uitgesproken moet worden.

Omgang met leerlingen

1. Maak duidelijke afspraken, overleg die met de leerkracht en kom ze na.
2. Wees open en eerlijk; oordeel rechtvaardig.
3. Bespreek problemen, misverstanden, of moeilijkheden met kinderen met de betreffende leerkracht.
4. Zorg voor een fijne sfeer.
5. Bespreek alle zaken waarover vragen zijn zo mogelijk meteen na de activiteit.

Omgang met andere hulpouders

1. Heb vertrouwen in elkaar, steun elkaar, wees eerlijk, meelevend en hulpvaardig.
2. Kom afspraken na.

5. Communicatie

Communiceren over deze gedragscode is van essentieel belang. Het gaat over afspraken die we met elkaar afspreken en met elkaar naleven. De gedragscode werkt alleen wanneer we elkaar op naleving aanspreken, wanneer we over de gedragscode spreken en wanneer we met elkaar blijven praten. Leerlingen, ouders en teamleden moeten dus communiceren met elkaar.

De communicatie over deze gedragscode vindt op de volgende wijze plaats:

- Ieder schooljaar wordt de notitie gedragscode besproken in een teamvergadering en wordt de relevantie van de gedragscode nagegaan. Er vindt eventuele bijstelling plaats.
- De ouders worden bij inschrijving van hun kind geïnformeerd over de gehanteerde gedragscode.
- De gedragscode is op iedere Archipelschool beschikbaar voor ouders.
- De groepsleerkracht bespreekt relevante afspraken met de kinderen in zijn groep.
- De groepsleerkracht bespreekt relevante afspraken met de ouders van de kinderen in zijn groep op een informatieavond.
- In de schoolgids worden de ouders op de hoogte gesteld van aanwezigheid en beschikbaarheid van de gedragscode op de school van hun kind(eren).
- De gedragscode is beschikbaar via de website van de Archipelscholen www.archipelscholen.nl.

NB: Voor de leesbaarheid is in de tekst steeds de mannelijke vorm aangehouden. Vanzelfsprekend kunt u waar "hij" staat ook "zij" lezen en waar "zijn" staat ook "haar". Bedankt voor uw begrip.

Archipel Scholen, november 2007